

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

ANTALET EXAMINA

Grundexamen i idrott (GE): 402 st.
Yrkesexamen i idrott och träning (YE): 432 st.
Yrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar (YE): 69 st.
Specialyrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar (SYE): 21 st.
Specialyrkesexamen i träning (SYE): 45 st.

ANTAL EXAMENSDELAR

GE i idrott: 3 744 st.
YE i idrott och träning: 1 332 st.
YE i skötsel av idrottsanläggningar: 369 st.
SYE i skötsel av idrottsanläggningar: 90 st.
SYE i träning: 159 st.

GE I IDROTT
Gemensamma examensdelar (GED):
 1 188 st.

Lokala examensdelar:
 114 st.

GE I IDROTT

Kompetensområdet för serviceproduktion inom idrott 33 st.
 Kompetensområdet för hälsofrämjande idrottsrådgivning 180 st.
 Kompetensområdet för träning och föreningsverksamhet 183 st.
 Uppgift saknas 6 st.

YE I IDROTT OCH TRÄNING

Kompetensområdet för idrott 198 st.
 Kompetensområdet för träning 216 st.
 Uppgift saknas 21 st.

YE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

Examensbenämning: Idrottsanläggningsföreståndare 48 st.
 Uppgift saknas 21 st.

SYE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

Examensbenämning: Idrottsanläggningsmästare 15 st.
 Uppgift saknas 6 st.

SYE I TRÄNING

Inget kompetensområde, ingen examensbenämning
 Uppgift saknas 45 st.

STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR

GE I IDROTT

hel examen	examensdel/
3 720 st.	delar
	24 st.

YE I IDROTT OCH TRÄNING

hel examen	examensdel/
1 200 st.	delar
	132 st.

YE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

hel examen	examensdel/
369 st.	delar
	0 st.

SYE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

hel examen	examensdel/
90 st.	delar
	0 st.

SYE I TRÄNING

hel examen	examensdel/
150 st.	delar
	6 st.

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- I yrkesexamen i idrott och träning ökade antalet hela examensprestationer med 13 % jämfört med året innan. Däremot sjönk antalet personer som avlagt hela specialyrkesexamen i träning lika mycket, dvs. till 13 %.
- Antalet avlagda examina i skötsel av idrottsanläggningar har allmänt taget varit måttligt. I fråga om yrkesexamen kan man se en lindrig minskning (-12,7 %), medan antalet avlagda specialyrkesexamina nästan har fördubblats (+90,9 %).
- Antalet prestationer i grundexamen i idrott har ökat med över 20 % sedan 2023. Ökningen är betydligt större än mellan 2022 och 2023, då ökningen var endast 1 %. En faktor som förklarar tillväxten kan vara ökad utbildning i huvudstadsregionen i och med en ny utbildningsanordnare.

Antal avlagda examensdelar

- Antalet examensdelar var nästan oförändrat (1332 → 1333) i yrkesexamen i idrott och träning. Antalet examensdelar som avlagts i specialyrkesexamen i träning ökade med 7 %.

Antal avlagda kompetensområden

- I fråga om kompetensområdena sågs en betydande ökning i kompetensområdet för träning i yrkesexamen i idrott och träning, 68 %. Medan antalet prestationer inom kompetensområdet för idrott sjönk till 11 %.

Övriga reflektioner

- Av antalet prestationer i kompetensområdena i grundexamen i idrott har ökningen varit störst inom kompetensområdet för träning och föreningsverksamhet: från 128 till 180 prestationer. I denna förändring kan föreningarnas möjlighet att sysselsätta mer och på ett mer professionellt sätt vara en faktor. Minst prestationer finns fortfarande i kompetensområdet för serviceproduktion, 33 st., även om man kan se en liten ökning från 22 st. året innan. Granskat via avlagda kompetensområden är grundexamen inte en betydande examen som förbereder för företagande inom idrottsbranschen.
- Den allmänna osäkerheten och att få ihop grupper upplevs som utmanande. Dessutom finns det en oro för utbildning inom träningsbranschen i framtiden. I specialyrkesexamen söks tilläggsutbildning. Bland idrottsinstruktörer finns också branschbytare.
- Det ekonomiska läget försvårar rekryteringen av personal, och den dåliga lönenivån inom idrottsbranschen kan styra experter att söka sig till andra sektorer, även om de är intresserade av branschen. Antalet personer som avlagt yrkes- och specialyrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar är relativt litet på riksnivå. Det väcker frågan: finns det tillräckligt med experter för det allt större nätverket av motionsplatser?

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

GE i idrott: 8 st.
YE i idrott och träning: 12 st.
YE i skötsel av idrottsanläggningar: 6 st.
SYE i skötsel av idrottsanläggningar: 3 st.
SYE i träning: 9 st.

AKTIVA ANORDNARE

GE i idrott: 16 st.
YE i idrott och träning: 22 st.
YE i skötsel av idrottsanläggningar: 11 st.
SYE i skötsel av idrottsanläggningar: 6 st.
SYE i träning: 12 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE (som har anordnartillstånd)

GE i idrott: 0 st.
YE i idrott och träning: 12 st.
YE i skötsel av idrottsanläggningar: 1 st.
SYE i skötsel av idrottsanläggningar: 0 st.
SYE i träning: 1 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

GE i idrott

Finska 375 st.
Svenska 27 st.

YE i idrott och träning

Finska 420 st.
Svenska 12 st.

YE i skötsel av idrottsanläggningar

Finska 69 st.

SYE i skötsel av idrottsanläggningar

Finska 21 st.

SYE i träning

Finska 45 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

Antalet anordnartillstånd var oförändrat både vad gäller yrkesexamen i idrott och träning och specialyrkesexamen i träning.

Det finns nu en ytterligare anordnare av YE och SYE i skötsel av idrottsanläggningar, vilket förbättrar det geografiska utbudet och bättre än tidigare svarar mot arbetslivets behov. Detta förklarar delvis också ökningen av antalet avlagda SYE. Alla avlagda examina har avlagts på finska, även om vissa examinander kan antas ha det andra inhemska språket som arbetsspråk.

Grundexamen i idrott ordnas på ett heltäckande sätt i hela Finland. Grundexamen ordnas på svenska av en utbildningsanordnare i västra Finland. Flest grundexamina i idrott har avlagts (120 st.) i Nyland och Päijänne-Tavastland samt Birkaland (84 st.). De minsta prestationsmängderna var 30 st. på andra håll i Finland.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

GE I IDROTT

Arbetsplats 54,56 %

Läroanstalt 19,08 %

Arbetsplats + läroanstalt 8,14 %

Uppgift saknas 18,23 %

YE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

Arbetsplats 30,08 %

Läroanstalt 65,85 %

Arbetsplats + läroanstalt 0,81 %

Uppgift saknas 3,25 %

SYE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

Arbetsplats 3,45 %

Läroanstalt 96,55 %

Arbetsplats + läroanstalt 0 %

Uppgift saknas 0 %

YE I IDROTT OCH TRÄNING

Arbetsplats 42,33 %

Läroanstalt 44,85 %

Arbetsplats + läroanstalt 6,64 %

Uppgift saknas 6,18 %

SYE I TRÄNING

Arbetsplats 55,77 %

Läroanstalt 25 %

Arbetsplats + läroanstalt 7,69 %

Uppgift saknas 11,54 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- Yrkesprov gjorda på arbetsplatsen ökade med 6 % inom yrkesexamen i idrott och träning. Däremot minskade yrkesprov i SYE i träning som gjordes på arbetsplatsen med 10 %.
- I fråga om specialyrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar genomfördes över 96 % av yrkesproven vid läroanstalter och endast 3,45 % på arbetsplatser. Detta kan delvis förklaras av att det i läroanstalternas verksamhetsmiljö finns idrottslokaler och prestationsplatser som lämpar sig bättre för yrkesprov. I fråga om yrkesexamen var motsvarande siffror 65,85 % vid läroanstalter och 30,08 % på arbetsplatser.
- I genomförandet av yrkesprov i skötsel av idrottsanläggningar betonas fortfarande läroanstaltsmiljön starkt. För YE:s del är det dock vanligare att avlägga yrkesprov i arbetslivet, vilket tyder på att inlärningsmålen i examen i fråga och yrkesprovets karaktär lämpar sig bättre för att avläggas på arbetsplatser. Skulle det vara nyttigt att utreda hur man kunde stödja arbetsplatserna i att ordna yrkesprov, särskilt i fråga om specialyrkesexamen, för att stärka arbetslivsorienteringen?

Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter

- Det är motiverat att avlägga yrkesprov för examina i skötsel av idrottsanläggningar vid läroanstalten när det inte är möjligt på arbetsplatsen till exempel på grund av avsaknad av idrottslokaler eller prestationsplatser.
- Över hälften (54,56 %) av proven i GE i idrott ordnas på arbetsplatserna, denna andel har hållits på nästan samma nivå sedan 2023 (56 %). Yrkesprov utförs fortfarande också vid läroanstalterna. En förklarande faktor är idrottsinstitutens mångsidiga läroanstaltsmiljö som motsvarar arbetsplatserna inom idrottsbranschen. Idrottsinstitutet har både tränings- och fritidsverksamhet där det är möjligt att avlägga yrkesprov.

Reflektioner kring utbildningsanordnarnas utvecklingsobjekt och goda praxis

- Utbildningsanordnaren borde ge mera information till examinanderna om förfarandet kring granskning av bedömningen och för möjligheten att begära rättelse av bedömningen.
- I allmänhet borde samarbetet stärkas inom den privata sektorn i avläggandet av examina.
- En god praxis består av regionalt och lokalt samarbete med arbetslivet till exempel inom idrottsanläggningsbranschen.

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Respons

Responsenkäter (svarsskala 1–5)

STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE
ENKÄT, YRKESPROV

GE i idrott 4,5

YE i idrott och träning 4,7

YE i skötsel av idrottsanläggningar 4,1

**SYE i skötsel av idrottsanläggningar
3,8**

SYE i träning 4,9

(nationellt medeltal 4,6)

RESPONS FRÅN
ARBETSPLATSHANDLEDAREN

GE i idrott 4,2

YE i idrott och träning 4,0

YE i skötsel av idrottsanläggningar 4,1

SYE i skötsel av idrottsanläggningar 3,5

SYE i träning 4,6

(nationellt medeltal 4,2)

ARBETSPLOTSRESPONS

GE i idrott 4,2

YE i idrott och träning 4,1

**YE i skötsel av idrottsanläggningar
4,1**

**SYE i skötsel av idrottsanläggningar
3,8**

SYE i träning 4,4

(nationellt medeltal 4,2)

Diskussion

Studeranderespons

- Responsen från studerande för yrkesexamen och specialyrkesexamen i idrott och träning hölls på en mycket hög nivå.
- Medeltalet för studeranderesponsen för grundexamen i idrott har stigit från 4,3 till 4,5 sedan 2023.

Respons från arbetsplatshandledaren

- Responsen från arbetsplatshandledarna var något bättre än året innan för yrkesexamen och specialyrkesexamen i idrott och träning.
- Responsen från arbetsplatshandledarna har också förbättrats något för grundexamen i idrott sedan 2023, från medeltalet 4,1 till 4,2. Medeltalet är det samma som det nationella medeltalet.

Arbetsplatsrespons

- Arbetsplatsresponsen var något bättre än året innan för yrkesexamen och specialyrkesexamen i idrott och träning.
- Arbetsplatsresponsen har däremot blivit sämre för grundexamen i idrott sedan 2023, från 4,3 till 4,2. Som helhet betraktat är responsen på god nivå.
- I fråga om specialyrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar ligger resultaten under det nationella medeltalet i alla responsenkäter: genomförandet, handledningen eller inlärningsmiljöerna behöver utvecklas. Det låga medeltalet påverkas av många faktorer. Majoriteten av yrkesproven genomförs i en läroanstaltsmiljö, vilket kan begränsa arbetslivsorienteringen och påverka responsen negativt. Examinandernas heterogena målgrupp kan också påverka de studerandes och arbetslivsrepresentanternas upplevelser av examens kvalitet och lämplighet.
- Vilka faktorer påverkar den svagare responsen och hur kunde man utveckla utbildningens arbetslivskontakter, handledningskvaliteten och lärmiljöerna så att de bättre motsvarar förväntningarna hos arbetsgivarna och dem som avlägger examina?

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

GE I IDROTT

**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 48,8 %
Uppgift saknas 10,6 %**

YE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 84,4 %
Uppgift saknas 0,8 %**

SYE I SKÖTSEL AV IDROTTSANLÄGGNINGAR

**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 69 %
Uppgift saknas 3,4 %**

YE I IDROTT OCH TRÄNING

**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 57,9 %
Uppgift saknas 1,4 %**

SYE I TRÄNING

**Lärare och representant för arbetslivet
(tvåpartsbedömning) 55,8 %
Uppgift saknas 0 %**

Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen

Både inom yrkesexamen i idrott och träning och inom specialyrkesexamen i träning genomförs tvåpartsbedömningen i drygt hälften av bedömningarna. I yrkesexamen har tvåpartsbedömningen förblivit oförändrad. I specialyrkesexamen förverkligas tvåpartsbedömningen bättre än 2023 (3 %).

Tvåpartsbedömningen genomförs i fråga om både yrkesexamen (84,4 %) och specialyrkesexamen (69 %) i skötsel av idrottsanläggningar.

VITSORD I BEDÖMNING AV KUNNANDE INOM YRKESUTBILDNINGEN

GE I IDROTT

Medeltal 3,7

Yrkesinriktad examensdel 3,8

Gemensam examensdel 3,6

(nationellt medeltal 3,7)

Planer för bedömning av kunnande

- I allmänhet har planerna utarbetats på ett sakligt och ändamålsenligt sätt och varit aktuella. Planerna för bedömning av kunnande har utarbetats för alla examina som genomförs i fråga om besöken.

Övrigt

- I fråga om grundexamen i idrott förverkligas tvåpartsbedömningen endast i 48,8 % av fallen. Detta är ett oroväckande lågt tal, med beaktande även av en minskning på cirka 2 % sedan 2023. Under arbetslivskommissionens besök framkom inte denna brist. Det är skäl att sätta sig in i saken vid följande besök.

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

GE i idrott

- Nya examensgrunder togs i bruk 1.1.2025. En övergångsperiod pågår.

YE i idrott och träning

- Arbetet med att förnya examensgrunderna pågår. Målet är att öka valfriheten.

YE i skötsel av idrottsanläggningar

- Det finns inga särskilda observationer om denna examens grunder.

SYE i skötsel av idrottsanläggningar

- Det finns inga särskilda observationer om denna examens grunder.
- I yrkes- och specialyrkesexamen i skötsel av idrottsanläggningar, borde man i fortsättningen beakta de snabba förändringarna i verksamhetsmiljön i examensgrunderna? Årlig granskning av innehållet i examensgrunderna, arbetslivets behov beaktas till och med på förhand?

SYE i träning

- Utifrån den goda responsen från studerande och arbetslivet motsvarar examensgrunderna väl arbetslivets behov och är fungerande.

Reflektioner kring examensstrukturen

- Den goda responsen visar att examensstrukturen är fungerande.
- För idrottsanläggningsbranschens del tjänar strukturen i regel syftet. Det är bra att motion och hälsokunskap betonas i examina.
- I allmänhet anses examensgrunderna motsvara arbetslivets behov. Flexibiliteten och möjligheten att välja valfria examensdelar från andra examina och andra utbildningsområden upplevs som bra.
- I grundexamen i idrott skulle man behöva stärka studierna i simundervisning och simövervakning. Detta behov tillgodoses i de nya examensgrunderna.
- I fråga om YE och SYE i skötsel av idrottsanläggningar finns det skäl att fundera på hur väl utbildningen vid läroanstalten motsvarar arbetslivets behov.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

